

Overzicht 2007

Inleiding

Algemeen

Deze tekst, die in december 2006 op www.edps.europa.eu is gepubliceerd, is het eerste openbare overzicht van de EDPS in zijn hoedanigheid van adviseur voor wetgevingsvoorstellen en aanverwante documenten.

Dit overzicht maakt deel uit van de jaarlijkse werkcyclus van de EDPS. In zijn jaarverslag rapporteert de EDPS over de activiteiten van het voorbije jaar. Daarnaast publiceert de EDPS een overzicht van maatregelen op het gebied van raadpleging die voor het volgende jaar zijn gepland. De EDPS brengt dus tweemaal per jaar verslag uit over zijn activiteiten op dit gebied.

De achtergrond van dit overzicht is te vinden in de beleidsnota van 18 maart 2005, *De EDPS als adviseur van de communautaire instellingen voor wetgevingsvoorstellen en documenten die daarmee verband houden*. In deze nota stelde de EDPS zijn beleid vast op het gebied van raadpleging over wetgevingsvoorstellen, één van zijn voornaamste taken uit hoofde van artikel 28, lid 2, en artikel 41 van Verordening (EG) nr. 45/2001. De werkwijze van de EDPS wordt in hoofdstuk 5 van deze nota beschreven¹. Een belangrijk onderdeel van deze werkwijze bestaat in de selectie en planning (en een geregelde herziening daarvan), die voor de efficiëntie als adviseur noodzakelijk is. Dit overzicht werd aangekondigd in het jaarverslag 2005 van de EDPS. De EDPS heeft als algemene taak de gegevensbescherming te bevorderen. Voor de vervulling van deze taak is een overzicht van de verschillende beleidsterreinen van de EU vereist.

Het overzicht bestaat uit deze inleiding en een bijlage met de meest relevante Commissievoorstellen en andere documenten die onlangs zijn aangenomen of die geprogrammeerd staan². De bijlage zal geregeld worden bijgewerkt (normaal gezien om de 3 maanden). Zodra de EDPS advies over een document heeft uitgebracht (of een andere openbare reactie heeft gegeven³) zal het document uit de bijlage worden geschrapt; hierbij dient wel te worden onderstreept dat de betrokkenheid van de EDPS bij het wetgevingsproces niet eindigt met de verstrekking van dit advies. De adviezen van de EDPS zijn ook op de website van de EDPS te vinden (onder "Opinions" ("Adviezen")).

De belangrijkste bronnen van het overzicht zijn het werkprogramma van de Commissie voor 2007 en verscheidene daarmee verband houdende planningsdocumenten van de Commissie⁴. Het overzicht is

¹ Zoals aangekondigd in deze nota, kan de EDPS vóór de aanneming van een Commissievoorstel informeel worden geraadpleegd en brengt hij, na de aanneming, een formeel advies uit (dat in het Publicatieblad wordt bekendgemaakt). De EDPS volgt eveneens de latere stadia van het wetgevingsproces en richt zich in voorkomend geval tot de betrokken instellingen.

² De kolom met de twee kleuren (rood en geel) geeft de prioritaire status van ieder onderwerp voor de EDPS weer:
Rood=> de EDPS *zal* een advies uitbrengen (hoge prioriteit)
Geel=> de EDPS *kan* een advies uitbrengen of op een andere formele manier reageren.

³ In de bijlage wordt in voorkomend geval ook vermeld wanneer de EDPS met de Groep van artikel 29 voor gegevensbescherming heeft samengewerkt om zijn taak te vervullen.

⁴ Het werkprogramma (http://ec.europa.eu/atwork/programmes/index_en.htm) bevat een lijst met strategische initiatieven en een lijst met prioritaire initiatieven. Andere voorstellen worden vermeld in een volledige versie van

door het personeel van de EDPS opgesteld. Daarbij hebben verscheidene belanghebbenden binnen de Commissie de mogelijkheid gekregen om hun bijdrage te leveren. Deze bijdragen worden ten zeerste gewaardeerd.

Korte analyse van de belangrijkste tendensen en risico's

Zoals uit het jaarverslag 2005 blijkt, waren de adviserende activiteiten tot nu toe voornamelijk toegespitst op voorstellen betreffende de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht (in ruimere zin, met inbegrip van titel VI van het EU-Verdrag). Meer in het bijzonder hebben veel activiteiten op dit gebied betrekking op de toegenomen behoefte aan opslag en uitwisseling van persoonsgegevens voor rechtshandavingsdoeleinden en de garanties voor gegevensbescherming die met die tendens (zouden moeten) samengaan. In sommige gevallen werd ter verbetering van de informatie-uitwisseling gekozen voor het aanleggen of verbeteren van een gegevensbank - met beperkte functies - op Europees niveau (SIS II, VIS). Een ander verschijnsel dat de volledige aandacht van de EDPS vergde, was de toegang tot en het gebruik voor rechtshandavingsdoeleinden van persoonsgegevens die voor andere doeleinden waren verzameld (immigratie en visa, gegevens van vliegtuigpassagiers en communicatiegegevens).

Deze tendens is in het jaarverslag 2005 beschreven en heeft zich in 2006 voortgezet; hij wordt weerspiegeld in het feit dat een groot deel van de bijlage gewijd is aan activiteiten die door het DG justitie, vrijheid en veiligheid van de Commissie (DG JLS) zijn aangevat. De belangrijkste elementen van een nieuw rechtskader voor de opslag en uitwisseling van persoonsgegevens zijn in 2005 door de Commissie voorgesteld; zij kondigt nieuwe voorstellen ter vervollediging van het kader aan, waaronder een voorstel voor een nieuw rechtskader voor Europol. Een andere belangrijke kwestie die ter tafel zal blijven liggen, is het "juridisch vacuüm" in de gegevensbescherming in gevallen waarin door particuliere partijen verzamelde gegevens worden gebruikt voor rechtshandavingsdoeleinden. Het gebruik van biometrische kenmerken zal steeds belangrijker worden.

In de nabije toekomst zal de EDPS ook aandacht moeten besteden aan andere gebieden. Het betreft:

- **Elektronische communicatie en informatiemaatschappij** (DG Informatiemaatschappij). Dit gebied vergt specifieke aandacht. Economische doelstellingen met het oog op verdere ontwikkeling van de informatiemaatschappij vereisen een concurrerend EU-regelgevingskader. Dit omvat een herziening van het EU-regelgevingskader (met inbegrip van Richtlijn 2002/58/EG) en veel aandacht voor de beveiliging van informatie (met inbegrip van de bescherming van persoonsgegevens) en de mogelijkheden van RFID (radiofrequentie-identificatie) in verband met het "internet van dingen". Een specifiek aandachtsgebied is de bestrijding van spam, spyware en kwaadaardige software.
- **Volksgezondheid** (DG Gezondheid en consumentenbescherming). Er is sprake van een algemene tendens om steeds meer informatie betreffende de gezondheid te verzamelen en uit te wisselen, hetgeen uiteraard - gegevens over de gezondheid zijn gevoelige gegevens - risico's voor de gegevensbescherming met zich meebrengt. Deze tendens is zelfs nog sterker in het licht van de toenemende digitalisering van gezondheidsgegevens en in het licht van het begrip traceerbaarheid. Dit betekent dat persoonsgegevens in zorginstellingen zodanig worden opgeslagen dat ze kunnen worden getraceerd ingeval zich een gezondheidsprobleem voordoet dat de gezondheid van de betrokkene of van een andere persoon bedreigt. In dit verband zijn er vier specifieke gebieden aangewezen (gezondheidsinformatiesystemen, e-gezondheid, veiligheid van menselijke producten en onmiddellijke bedreigingen van de volksgezondheid).
- **Arbeidsgebonden kwesties** (DG Werkgelegenheid). In de agenda voor het sociaal beleid van de Commissie (2005-2010) is een initiatief aangekondigd met betrekking tot, onder meer, de bescherming van de persoonsgegevens van werknemers (inmiddels is dit initiatief uitgesteld). Voorts moeten voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels persoonsgegevens tussen lidstaten worden uitgewisseld.

- **Fraudebestrijding** (Olaf). Olaf is voor de EDPS van bijzonder belang, aangezien het een communautair orgaan is met uitvoerende bevoegdheden in de lidstaten, waaronder *uiteraard* de verwerking van gevoelige gegevens alsook de uitwisseling van informatie tussen, enerzijds, Olaf en, anderzijds, rechtshandavingsinstanties van de lidstaten, autoriteiten op EU-niveau zoals Europol alsook derde landen en internationale organisaties. Wat Olaf betreft, is er een nauw verband tussen raadpleging van en toezicht door de EDPS.
- **Transparantiekwesties** (SG Cie). De EDPS zal veel aandacht besteden aan initiatieven tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1049/2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten, die het verband tussen de wetgeving inzake toegang van het publiek en gegevensbescherming moeten verduidelijken (in 2005 heeft de EDPS hierover een achtergrondnota gepubliceerd ⁵).

Ten slotte zij erop gewezen dat deze lijst van beleidsterreinen niet uitputtend is. De ontwikkelingen op het gebied van **consumentenbescherming** en (**financiële**) **diensten** vereisen - hoewel er nog geen specifieke wetgevende maatregelen gepland zijn - specifieke aandacht van de EDPS.

Prioriteiten voor de EDPS voor 2007

De slogan van de EDPS luidt: *privacy als voorwaarde voor succes*. Om succesvol te zijn, tracht de EDPS duidelijk te maken waarom gegevensbescherming belangrijk is. Vervolgens gaat hij in op essentiële behoeften inzake gegevensbescherming zoals de behoefte aan harmonisatie op EU-niveau en de noodzaak om onzichtbaarheid (als gevolg van de onzichtbaarheid en alomtegenwoordigheid van technieken) en onomkeerbaarheid (een eenmaal aanvaard lager beschermingsniveau wordt normaliter in een later stadium niet ongedaan gemaakt) aan te pakken. Bezien vanuit dit perspectief zijn de prioriteiten voor 2007 de volgende:

1. Nauwlettend toezien op de opslag en uitwisseling van informatie op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht, met de nadruk op:
 - adequate gegevensbescherming, met inbegrip van de regels betreffende een efficiënte verdeling van verantwoordelijkheden en toezicht op de verantwoordelijke entiteiten.
 - voor- en nadelen van centrale gegevensbanken en datanetwerken
 - gebruik voor rechtshandavingsdoeleinden van gegevens die voor andere doeleinden zijn verzameld (en uitbreiding van de functies van gegevensbanken ⁶), ook voor datamining
 - biometrische gegevens
2. Specifieke aandacht voor de mededeling van de Commissie over de toekomst van Richtlijn 95/46/EG. De EDPS zal in nauwe samenwerking met de andere belanghebbenden, zoals de Groep van artikel 29 voor gegevensbescherming, reageren.
3. Gerichtheid op ontwikkelingen in de informatiemaatschappij, met de nadruk op:
 - het langeretermijnperspectief van een informatiemaatschappij waar iedereen kan worden getraceerd, bijvoorbeeld door het toenemende belang van RFID
 - wijziging van Richtlijn 2002/58/EG
 - RFID en intelligente omgeving
 - spam.
4. "Volksgezondheid" opnemen als een essentieel gebied voor de EDPS, met de nadruk op gezondheidsinformatiesystemen, e-gezondheid, veiligheid van menselijke producten en

⁵ Achtergrondnota *Public access to documents and data protection (Toegang van het publiek tot documenten en gegevensbescherming)*, 12 juli 2005 (beschikbaar op www.edps.europa.eu).

⁶ Interoperabiliteit: Mededeling betreffende illegale immigratie waarin sprake is van een alomvattende gegevensbank van in- en uitreizen

onmiddellijke bedreigingen van de volksgezondheid. Het beginsel traceerbaarheid zal een belangrijke rol spelen.

5. Op het gebied van Olaf:

- beoordeling van verordeningen die de werkzaamheden van Olaf bestrijken, met inachtneming van de toezichthoudende taak van de EDPS ten aanzien van Olaf.
- nadruk op garanties voor de uitwisseling van informatie tussen Olaf en de autoriteiten van de lidstaten, Europol alsook derde landen en internationale organisaties, waaronder garanties voor een doeltreffend toezicht.

6. In het kader van de transparantie, aandacht voor een (eventuele) wijziging van Verordening nr. 1049/2001.

7. Horizontale thema's:

- De eerste pijler, de derde pijler en het juridisch vacuüm (met name wat betreft het gebruik van gegevens die door de particuliere sector worden bewaard voor rechtshandvingsdoeleinden). De nadruk zal op de interpretatie van artikel 3, lid 2, van Richtlijn 95/46/EG worden gelegd (ook met het oog op de mogelijkheden om gebruik te maken van artikel 42 van het EU-Verdrag, de zogeheten "passerelle" of overbruggingsclausule)
- Verwijzingen naar bepalingen inzake gegevensbescherming in specifieke EG/EU-wetgeving
- Externe aspecten van gegevensbescherming, zoals de doorgifte van gegevens aan derde landen. Wat de doorgifte van passagiersgegevens betreft, zullen de activiteiten van de EDPS nauw verband houden zijn met die van de Groep van artikel 29 voor gegevensbescherming⁷
- Privacy enhancing technologies (PET)

8. Overige:

- De werkwijze consolideren. Dit omvat het vaststellen van een specifieke methode voor besluiten van de Commissie (al dan niet in het kader van de comitologie) en het ontwikkelen van ideeën over het nut van de betrokkenheid van de EDPS bij aan wetgevingsvoorstellen voorafgaande beleidsdocumenten (zoals groenboeken en andere mededelingen).
- De betrekkingen met het voorzitterschap van de Raad en het Raadssecretariaat intensiveren (wat de meest relevante Groepen betreft). De standaardpraktijk om EDPS-adviezen in Raadsgroepen te presenteren, moet worden voortgezet.
- Nauwe betrekkingen onderhouden met de commissie LIBE van het Europees Parlement en de betrekkingen uitbreiden naar andere commissies van het EP.

december 2006

⁷ Uiteraard zullen de onderhandelingen met de Verenigde Staten van Amerika over een nieuwe overeenkomst betreffende PNR-gegevens een centrale rol spelen in deze activiteiten.